

Dorpsvisie Sumar 2013-2025

Inleiding

Dorpsbelang Sumar zet zich in voor de leefomgeving en het welbevinden van de dorpsbewoners. Begin 2012 heeft Dorpsbelang Sumar alle inwoners van het dorp Sumar uitgenodigd mee te denken over onze dorpsvisie. Met de dorpsvisie willen we een beeld schetsen van wat onze wensen voor de nabije toekomst zijn. Waar willen we als dorp naartoe? Wat zijn naar onze mening ontwikkelpunten, verbeterpunten en punten van aandacht? Hierover zijn we met elkaar in gesprek gegaan.

Leefbaarheid van het dorp is erg belangrijk en krijgt ook steeds meer aandacht van de overheid. Uitgangspunt is dan ook steeds het behouden en waar mogelijk het verbeteren van de leefbaarheid van ons dorp.

Met een duidelijke dorpsvisie zijn wij een sterkere gesprekspartner richting gemeente en andere overheden en instanties. Deze dorpsvisie zal voor Dorpsbelang als uitgangspunt dienen voor haar activiteiten. Om die reden zal de nieuwe visie ook gepresenteerd worden aan het college van B&W van de gemeente Tytsjerksteradiel.

Wat is een dorpsvisie?

Als dorpen invloed willen hebben op hun toekomst, dan is het van belang dat zij goed beslagen ten ijs komen. Een belangrijke stap waarmee elke belangenorganisatie zou kunnen beginnen, is het opstellen van een dorpsvisie.

Een dorpsvisie is 'een plan, waarin dorpsbewoners aangeven wat de gewenste ontwikkeling is van de leefbaarheid van het dorp en de naaste omgeving' en een plan dat aansluit bij de belevingswereld van de dorpsbewoners.

Belangrijke kenmerken/voorwaarden van een dorpsvisie zijn:

- De dorpsvisie wordt opgesteld door het dorp, d.w.z. door inwoners en organisaties binnen het dorp en organisaties die direct met uitwerking en realisering te maken kunnen hebben. In veel gevallen is de dorpsbelangenorganisatie de meest aangewezen instantie voor deze activiteit.
- De dorpsvisie wordt in principe opgesteld voor de middellange termijn (10-15 jaar). Het realiseren van sommige aspecten van de dorpsvisie kan direct plaatsvinden.
- De dorpsvisie moet door het dorp gedragen worden, d.w.z. door de inwoners en organisaties van het dorp. Hierbij wordt rekening gehouden met verschillende belangen in het dorp. Hoe meer organisaties (gemeente, scholen, verenigingen, andere dorpen) de ideeën uit de dorpsvisie dragen, hoe groter de kans van slagen zal zijn.
- Van belang is te toetsen hoe een en ander zich verhoudt tot plannen van omliggende dorpen en de lokale en provinciale overheid.

In een dorpsvisie gaat het niet alleen om allerlei inhoudelijke aspecten (wensen en ideeën) maar ook om organisatorische aspecten (wie doet wat, en wanneer?)

Waarom een dorpsvisie?

Bij veel dorpsbelangenorganisaties bestaan de werkzaamheden op dit moment vooral uit het organiseren van allerlei activiteiten en het doorgeven van klachten, wensen en ideeën aan gemeenten of andere overheden. Als een dorpsbelangenorganisatie meer invloed wil uitoefenen op het realiseren van haar wensen en ideeën dan is het opstellen van een dorpsvisie een belangrijke eerste stap. Het doel van het opstellen van een dorpsvisie is tweeledig.

Functioneel voor de dorpsbelangenorganisatie

Allereerst schept het bestuur van de dorpsbelangenorganisatie een kader voor het eigen functioneren, doordat alle wensen en ideeën op een rijtje worden gezet. Zo wordt duidelijk wat er leeft binnen een dorp. Daarnaast wordt zichtbaar met welke zaken een dorpsbelangenorganisatie zich bezighoudt om de leefbaarheid van het dorp te behouden of te versterken. Doordat iedereen in het dorp gevraagd wordt mee te denken, wordt bovendien de band tussen bestuur en achterban versterkt. Het is dus van belang te beseffen dat niet alleen het eindresultaat telt (de dorpsvisie). Ook de werkwijze om dit eindresultaat te bereiken heeft een doel, namelijk het creëren van draagvlak in het dorp. Daarnaast wordt door het proces van de dorpsvisie ook zichtbaar wat door de dorpsbewoners als meest belangrijk wordt ervaren.

Uitvoeringsgericht en beleidsbeïnvloedend

Met een goede dorpsvisie heeft het uitvoeren van de wensen en ideeën meer kans van slagen, omdat daar binnen het dorp draagvlak voor bestaat; de gemeente kan dit niet gemakkelijk terzijde schuiven. Omdat dorpen meedenken over hun toekomst krijgt een dorpsbelangenorganisatie zo een actieve rol in het uitvoeringsbeleid. Door het beschikken over een dorpsvisie kan een dorp ook een snelle, eenduidige reactie geven op plannen van de overheid (bestemmingsplan, streekplan, etc.) of zelfs op die planvorming vooruit lopen. Hierdoor wordt de inspraak effectiever (bron: Handboek Dorp en Gemeente, samen werken aan de toekomst, FLD/VKDG juni 2000). Ook kan de dorpsvisie een basis zijn voor het besteden van het door de gemeente toegekende dorpsbudget.

(deze visie ook te vinden is op de site van Dorpsbelang Sumar)

1 Historie

Sumar dankt haar naam aan de ligging ten zuidwesten van het Bergumermeer. In de prehistorie was dat een gebied met rondtrekkende jagers en verzamelaars. In de jaren '80 van de vorige eeuw zijn er sporen van deze mensen gevonden nabij de oevers van het Bergumermeer. Ook dichtbij het dorp Sumar zijn vondsten gedaan.

Sumar is van oorsprong een streekdorp van laat middeleeuwse oorsprong. Tot ver in de 20e eeuw was Sumar een agrarisch dorp. In de 19e eeuw werd de heide ten zuiden van het dorp ontgonnen. In die tijd ontstond ook Sumarreheide.

In de 20e eeuw verloor Sumar steeds meer haar karakter als boerendorp. Met name in het noorden van het dorp, in de nabijheid van de Groningervaart (nu Prinses Margrietkanaal) vestigden zich allerlei industrieën. De zuivelfabriek van Sumar stond niet in het dorp, maar op De Harste, een buurtschap ten zuidoosten van het dorp. Korenmolen De Hoop is de enige korenmolen in de gemeente Tytsjerksteradiel. Hij is nog steeds in werking en wordt bediend door vrijwillige molenaars. Vanaf ongeveer 1960 krijgt Sumar steeds meer een "dorps" karakter: het dorp wordt vanaf die tijd uitgebreid met verschillende straten.

De in 1769 gebouwde dorpskerk aan de Greate Buorren is de herbouwde versie van een kort daarvoor afgebroken kerk.

Aan de Heerenweg stond een openbare school, in de volksmond de "Heideskoalle" genoemd. Deze werd nog voor de Tweede Wereldoorlog gesloten. In het dorp, aan de Master de Vrieswei, was tot 1976 een tweede openbare lagere school gevestigd. In 1909 werd buiten de dorpskom aan de Greate Buorren de christelijke lagere school gebouwd. Sinds 1976 zijn beide scholen samen in één schoolgebouw gevestigd.

Meester K.L. de Vries was hoofd van openbare lagere school in Sumar. Hij is bekend geworden als kweker van de aardappel met de naam "Bintje". Het kwekerveld waar deze aardappel het levenslicht zag, lag op de plaats waar zich nu de Pastorijelannen bevinden.

Tussen 1896 en 1948 was Sumar bereikbaar per tram. Sumar had een eigen station, dat gestaan heeft aan de Dr. Prinsweg. Nadat de tram verdwenen was, heeft het gebouw nog dienst gedaan als dorpshuis en woning. In de tachtiger jaren van de vorige eeuw is het gebouw afgebroken.

Het dorp telt ruim 1400 inwoners. Daarmee behoort Sumar tot de middelgrote dorpen in de gemeente Tytsjerksteradiel.

2 Bereikbaarheid en vervoer

Momenteel is Sumar in de ban van een nieuw aan te leggen autoweg, de Centrale As. De Centrale As is een dubbelbaans autoweg die van Dokkum in het noorden tot Nijega in het zuiden gepland is. De nieuwe weg moet de dorpen ontlasten en zo de leefbaarheid verbeteren en tevens de bereikbaarheid van noordoost Friesland vergroten.

De weg zal op een vrijwel geheel nieuw tracé aangelegd worden, dus zonder bestaande wegen op te nemen of te verbreden. Het betreft voor het grootste deel een dubbelbaans autoweg (2x2) waar een maximumsnelheid zal gelden van 100 km/uur. Bij het ontwerp is gepoogd rekening te houden met de landschappelijke waarde van het gebied onder andere door de weg

plaatselijk lichtelijk verdiept aan te leggen, het voorzien van houtwallen langs de weg en het aanleggen van faunapassages.

Het gebied van De Centrale As loopt van Dokkum tot Nijega en is in drie stukken geknipt. Noord loopt van Dokkum tot het spoor van Feanwâlden, Midden van Feanwâlden tot het Prinses Margrietkanaal en Zuid van het Prinses Margrietkanaal tot Nijega, inclusief de rondweg om Garyp.

Sumar ligt in gebied Zuid. Bij Sumar is een half klaverblad voorzien om de dorpen in de omgeving aan te sluiten op de nieuwe weg. Vanaf dit punt leidt een zijtak met twee rijstroken naar het westen om bij Garyp via een bestaande rotonde aan te sluiten op de Wâldwei (N31). De hoofdtkat gaat verder door naar het zuiden waarbij verschillende wegen worden voorzien van tunnels. Bij het bestaande viaduct Nijegaasterhoek is de zuidelijke aansluiting op de Wâldwei (N31).

Aandachtspunten zijn:

- Als het tracé gereed is aandacht voor de bewijzing naar sportzaal, dorps huis, haven, sportvelden, industrieterrein etc.;
- Dorpsplattegrond actueel houden;
- Kijken naar ontbrekende straatnaamborden (bijv. Heidereed);
- Bereikbaarheid van de Heide handhaven;
- De Centrale As zal andere verkeersstromen in het dorp tot gevolg hebben; i.v.m. de verkeersveiligheid hier goed het oog in houden (zie ook hoofdstuk 6)

3 Woningbouw

Nieuwbouw is een impuls voor de leefbaarheid van ons dorp. Wel denken we daarbij aan beperkte, geleidelijke en kleinschalige uitbreiding, die recht doet aan het dorps karakter van Sumar en waarmee in elk geval de natuurlijke aanwas van de eigen bevolking kan worden opgevangen.

Verder wordt aangedrongen op een goede balans tussen huur- en koopwoningen. Het is echter lastig invloed uit te oefenen op het toewijzen van huurwoningen. Dit gaat via de woningbouwvereniging en zij werkt met een wachtlijst.

Anno 2013 blijken vooral alleenstaanden (met of zonder kinderen) zich in te schrijven voor huurwoningen, hetgeen in sommige straten leidt tot veel woningen met alleenstaanden.

Nieuwbouwalocaties

Na de realisatie van het inbreidingplan De Finne/De Jister aan het eind van de vorige eeuw, is inmiddels de eerste fase van het nieuwbouwplan De Slinke/De Swannepôle/De Boarndobbe uitgevoerd. De vraag naar koopwoningen lijkt verzadigd.

Fase twee zal in verband met de economische crisis langer op zich laten wachten.

De bewoners van deze nieuwe "wijk" worden nauw betrokken bij de gemeentelijke plannen t.a.v. speelruimtes en groenvoorzieningen. Om een dorp leefbaar te houden is een goede doorstroming van het grootste belang. Hiervoor zal er wel gebouwd moeten worden. Iedereen die een woning zoekt moet zich inschrijven in de gemeente om zo duidelijk te maken welke behoefte er is.

Momenteel merken we dat er te weinig (huur-)woningen beschikbaar zijn voor starters, jongeren en ouderen uit eigen dorp; de doorstroom van huizen is slecht. Bejaardenwoningen ontbreken (appartementen worden bewoond door een andere doelgroep).

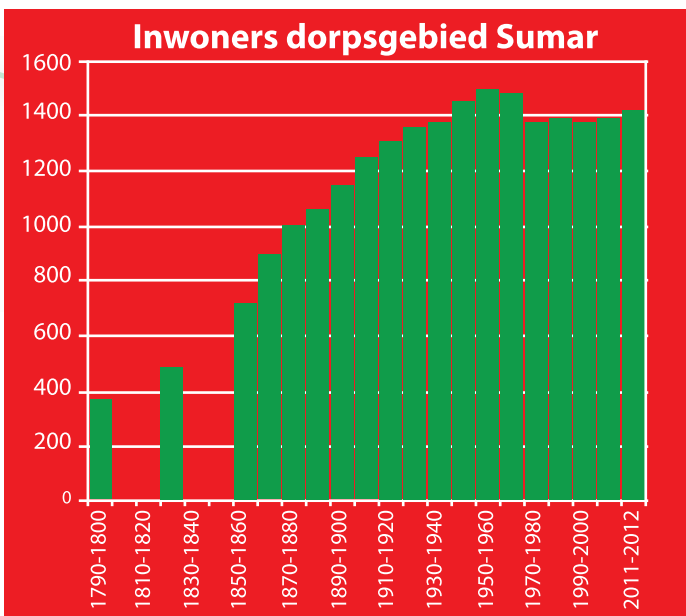
Aandachtspunten zijn:

- Dorpsbelang zal een goede inventarisatie moeten (laten) maken van de leeftijdsopbouw van de dorpsbewoners (demografische kaart) en de wensen van de dorpsbewoners helder in beeld moeten brengen om vraaggericht te kunnen werken;
- In overleg met de woningbouwcoöperatie vraag naar starters- en seniorenwoningen inventariseren.

4 Bevolkingsontwikkeling

Het overgrote deel van de Sumarders die de vragenlijst hebben ingevuld (95%) geeft aan dat ze met veel plezier in Sumar wonen. Er heerst een gevoel van saamhorigheid en een prettige sociale controle. Men heeft oog voor elkaar en waar nodig helpt men elkaar. Dit gevoel willen de inwoners graag behouden. Ondanks dit gevoel wordt de regio en daarmee ook Sumar geconfronteerd met een verwachte krimp van de bevolking. Voor de periode 2010-2030 verwacht de provincie Fryslân een krimp van de Friese bevolking. De huidige verwachtingen zijn dat de krimp al kan gaan inzetten vanaf 2017. Vooral de Noordoost hoek van de provincie, waaronder ook de gemeente Tytsjerksteradiel valt, wordt getroffen door de krimp.

Voor de regio Noordoost zijn de volgende verwachtingen: Het inwonertal in de regio neemt sinds 2005 af en zal naar verwachting komende jaren steeds verder krimpen (afname is nu 0,1% per jaar en dit loopt op naar een afnamen van 0,7% in 2030 per jaar). De bevolkingsontwikkeling verloopt naar verwachting in deze regio geheel anders als in de provincie, die verwacht nog een groei tot 2025. Binnen de gemeenten zijn het vooral de kleinste kernen en de wat grotere dorpen die als eerste te maken zullen krijgen met een structurele krimp.

Als dorp kunnen we afwachten. Het lijkt echter verstandiger om proactief te reageren. We zullen ons sterk moeten maken om voorzieningen zoveel mogelijk op peil te houden. Op dit moment zijn er twee scholen en een peuterspeelplaats in het dorp. Dorpsbelang Sumar wil zich sterk maken voor het behoud van goed onderwijs. Dat houdt in dat zij samenwerking tussen de partijen stimuleert.

Aandachtspunten:

- De jeugd kansen bieden om in Sumar te blijven wonen door betaalbare huur- en starterswoningen;
- Senioren kansen bieden om in Sumar te blijven wonen door seniorenwoningen;
- Een school in het dorp is van groot belang; krimp vraagt om samenwerking van scholen;
- Samenwerking van de scholen en (sport)verenigingen stimuleren.

5 Bedrijvigheid en werkgelegenheid

Voor een klein dorp als Sumar is de bedrijvigheid zeer groot. Er zijn op dit moment ruim 100 grote en kleine bedrijven in allerlei segmenten gevestigd in het dorp. De grootste werkgever van Sumar is Sonac. Zij stelt zich tot doel om een zo hoog mogelijke waarde toe te voegen aan dierlijke bijproducten die vrijkomen tijdens de vleesproductie.

Veel inwoners van Sumar werken in het dorp zelf of in één van de nabijgelegen dorpen. De infrastructuur, zoals de directe toegang naar de N31, N356 en A7 draagt hiertoe bij. De leefbaarheid van het dorp staat of valt met de blijvende aanwezigheid van haar bedrijven. Het dorp kan niet zonder deze bedrijvigheid en het verenigingsleven kan niet zonder de inbreng en sponsoring door deze bedrijven. Door de werkgelegenheid ontstaan er kansen voor jongeren om in eigen dorp te blijven. Wellicht kunnen we onderzoeken of er mogelijkheden zijn om startende ondernemers een helpende hand toe te steken. We denken daarbij aan het helpen vinden van werkruimte.

De afgelopen decennia is het winkelbestand in Sumar steeds verder teruggegaan. Dit wordt door de dorpsbewoners niet als een probleem ervaren. In het dorp is een SRV- en een bloemenwinkel. Veel inwoners gaan voor de dagelijkse boodschappen en overige inkopen naar Burgum en Drachten. Goed wonen blijft in Sumar prioriteit nummer één. Sommige bedrijven zorgen voor een bedenkelijk visueel beeld. D.m.v. het bouwen van wallen of het planten van boomsingels kunnen deze aan het zicht worden onttrokken. Kortom: aandacht voor het behoud van rust en ruimte.

Aandachtspunten zijn:

- Up to date blijven middels snelle internetverbindingen;
- Glasvezel zou goedkoper moeten en voor een ieder toegankelijk moeten zijn (dit biedt meer kansen voor kleine ondernemingen);
- Mogelijkheden voor ambachtelijke bedrijvigheid en kleine ondernemers;
- Meer ruimte bieden voor onderneming aan huis (soepelheid ten aanzien van de bestaande regelgeving van het vestingbeleid);
- Huisvesting voor ondernemers;
- Aandacht voor startende bedrijven (mogelijkheden onderzoeken om te komen tot een "B-terrein", waarbij ondernemers bij het bedrijf een woning mogen zetten.);
- Energieopwekking in eigen dorp > hergebruik afvalwater van Sonac?;
- Mogelijkheden onderzoeken om een geldautomaat in het dorp te realiseren.

6 (Verkeers-)veiligheid en woonomgeving

Veiligheid en woonomgeving vormen een zeer persoonsgebonden onderwerp. Er is altijd wel iets dat beter kan. Vaak zijn er "kleine ergernissen" die met een stuk sociale verantwoordelijkheid door bewoners zelf opgelost zouden moeten kunnen worden. De hondenpoep is al jaren ergernis nummer één.

Individueel krijgen zaken als geparkeerde vrachtwagens in het dorp, te hard rijden en de staat van onderhoud van trottoirs en gebrek aan onderhoud van bomen en struiken steeds meer aandacht. Wat wel breed aandacht krijgt en onder veel inwoners leeft is verkeers(on)veiligheid en het aanzicht van de woonomgeving.

Huidige situatie

Sumar kent verschillende plekken die door inwoners als (verkeers)gevaarlijk worden ervaren. Er wordt te hard gereden op plekken waar kinderen spelen, op sluiproutes (de Bosweg, de Heerenweg) en op de Koekoekswei. Een aantal kruisingen wordt als onveilig ervaren (kruising Achterwei – Greate Buorren – Kn. Wytsweswei; hoek Master de Vrieswei – Greate Buorren).

De Susterwei is erg smal, heeft zachte bermen en is daardoor gevaarlijk voor fietsers die uit moeten wijken voor overig verkeer. Op de hoek De Finne - De Boarndobbe staan vaak auto's geparkeerd, waardoor het zicht wordt belemmerd.

Door de vele bomen en struiken langs de weg is het uitzicht vanaf het erf of een uitrit hier en daar erg slecht. Voor overstekende fietsers (Greate Buorren - lestwei) is de situatie onduidelijk en dus gevaarlijk. Tenslotte zijn hier en daar de trottoirs slecht onderhouden of hangen er bomen en struiken over.

De dorpsbewoners droegen zelf verschillende maatregelen aan, die we hieronder als aandachtspunten opnemen:

- Handhaving regels (30 km); (kan middels stukje in de dorpskrant);
- Parkeerverbod op sommige onoverzichtelijke plaatsen;
- Witte strepen op de weg > werkt juist averechts (men gaat weer sneller rijden), maar geeft beter beeld bij mist;
- Extra parkeerplaatsen realiseren;
- Vaker snoeien langs de buitenwegen;
- Sluipverkeer op de Bosweg, Heerenweg en Joute v/d Meerweg aanpakken;
- Wijkagent moet meer zichtbaar zijn (wie is hij en waar en wanneer is hij bereikbaar?);
- Verlichting op bepaalde plekken verbeteren en/of aanbrengen (Susterwei en Lânsbuorren)

Wanneer de vijfpoetsrotonde van de Centrale As gerealiseerd is, zal er in Sumar een andere verkeersstroom ontstaan. Zo zal de bevoorrading van bedrijven in het dorp langs een andere route plaatsvinden. Met name voor de schoolkinderen kunnen er gevaarlijke situaties ontstaan, waar we op zullen moeten anticiperen (zie ook hoofdstuk 3)

7 Vorming en sport

Er zijn in en in de omgeving van Sumar diverse mogelijkheden om cursussen te volgen bij verschillende verenigingen en bij particulieren (vooral creatieve cursussen). Er stopt op dit moment nog een bibliobus in Sumar, maar vanaf 1 januari 2014 vervalt de subsidie van de gemeente en daarmee de halte in ons dorp. De gemeente inventariseert momenteel alternatieven, die door de bewoners kunnen worden aangedragen.

In z'n algemeenheid kan gesteld worden dat er een bloeiend verenigingsleven bestaat in Sumar. De meeste sportverenigingen geven aan last te hebben van een dalend ledenaantal en ook is het vaak lastig om kader te vinden. Toch geven de verenigingen aan geen behoefte te hebben aan ondersteuning, bijvoorbeeld een gezamenlijke ledenadministratie of contributie inning.

Er zijn natuurlijk altijd meer wensen wat betreft het aanbod. Wel moet er blijvend gewerkt worden aan het in stand houden van het verenigingsleven.

De Sumarders zijn in het algemeen tevreden over de accommodaties. De scholen, het dorps huis, de sportzaal en een trapveld / evenemententerrein liggen rondom een groot parkeerterrein.

Tevens liggen hier kansen. Er valt te denken aan nieuwe elementen als een tennisbaan, een basketbalveld, een voetbalkooi, een jeugd honk of een jeu de boules baan.

De genoemde faciliteiten zouden wel een face-lift kunnen gebruiken en ook kunnen de ruimtes efficiënter worden gebruikt.

Een suggestie, die nader onderzoek vraagt is het realiseren van een "dorpscentrum", die nu ontbreekt.

Aandachtspunten zijn:

- Onderzoek naar ontwikkelen van een dorpsplein door het parkeerterrein te verleggen;
- Onderzoek naar het realiseren van een "multifunctioneel centrum" door de huidige gebouwen rond het parkeerterrein te upgraden;
- Realiseren van een representatieve aula bij het dorps huis of mfc.

8 Recreatie

Sumar ligt in een prachtige omgeving met fraaie boomwallen, het Bergumermeer en Sumarreheide. In en rondom het dorp vindt men monumentale gebouwen, zoals de dorpskerk uit 1769, korenmolen "De Hoop" en verschillende boerderijen. Aan het Bergumermeer ligt recreatieterrein Klein Zwitserland. Er is een wandelroute uitgezet die langs deze monumenten en langs leuke paadjes voert en het landelijke fietsroutenetwerk voorziet in recreatieve fietsroutes.

De voormalige stortplaats van Holwerda bij de Gariperhoeke wordt afgebouwd. De eigenaar betreft de bewoners van Sumar en Garyp bij de herinrichting van het terrein, waarbij ook moet worden gedacht aan recreatieve aspecten. Wellicht kan er een brug worden geslagen naar het terrein dat ontstaat tussen de Centrale As en de Koekoekswei.

Aandachtspunten:

- Onderhouden van drinkpoelen ("dobbes") en pingo's;
- Herstel van oude paden; ook onderhouden van deze paden, zodat wandelaars naast elkaar kunt lopen;
- Wandelpad Tsjerkepaad breder maken;
- Historische elementen zichtbaar maken;
- De ijsbaan 's zomers gebruiken als skeelerbaan (asfaltlaag als vloer).

Hiervoor zal een initiatiefgroep in het leven moeten worden geroepen.

9 Milieu en natuur

Met elkaar moeten we ons dorp en de omgeving schoonhouden. Daarom blijven we ons sterk maken voor de jaarlijkse Himmeldei. Wel zou het goed zijn eens kritisch te kijken naar de organisatie van de Himmeldei. Hoewel veel Sumarders aangeven de Himmeldei een goed initiatief te vinden laat het aantal deelnemende inwoners en daarmee de betrokkenheid van eigen inwoners de laatste jaren nogal eens te wensen over. Slechts een handvol vrijwilligers steekt de handen uit de mouwen.

Voor de voormalige stortplaats van Holwerda op de Gariperhoek moet een nieuwe bestemming worden gezocht. Hierbij wordt nadrukkelijk gevraagd naar de ideeën van de Sumarders. Wellicht is het mogelijk om ook het nieuwe vormen gebied ten zuiden van de Centrale As bij de herinrichting te betrekken. Kinderopvang 't Krobbiehem zou een rol kunnen spelen bij het dichterbij de natuur brengen van onze kinderen. Zeker gezien de maatschappelijke ontwikkelingen, waarbij ouders overdag werken en de kinderen na schooltijd opgevangen moeten worden. Hierbij valt te denken aan de organisatie van workshopmiddagen, kennismaking met de boer, slootjespringen, koeiendans, excursies voor school, speurtochten enz.

Aandachtspunten zijn:

- Instellen van een "vrijwilliger van het jaar";
- Meer ruchtbaarheid geven aan de Himmeldei, bijvoorbeeld door buurtverenigingen te mailen;
- Ook de buitengebieden betrekken bij de Himmeldei.

10 Jeugd

Onder jeugd verstaan we de groep in de leeftijdsklasse van 12 tot 18 jaar. Jeugd vormt een frequent van samenstelling wisselende groep met snel wijzigende interesses. Het is moeilijk om voor die groep als dorp iets te betekenen en om in dit aanbod structuur aan te brengen. Het is zelfs nog maar de vraag of de jeugd überhaupt voor een dergelijk structureel aanbod interesse heeft, of dat zij zich vooral zelf bezig wil houden met zaken die hen interesseert.

Op dit moment zijn de mogelijkheden voor jeugd in het dorp relatief gering en beperken zich tot de mogelijkheid mee te doen aan de georganiseerde sportieve en culturele activiteiten in het dorp. Het dorps huis biedt beperkte mogelijkheden. De bereidheid in het dorp om iets voor de jeugd te doen is groot. Maar wat en door wie? De taak van het dorp lijkt vooral te liggen in een faciliterende rol die moet worden ingevuld met open oog en oor voor de wensen van de jeugd. Een doorlopende peiling van de wensen is daarvoor Dorps huis specifieke activiteiten voor deze categorie jeugd kan organiseren.

Aandachtspunten zijn:

- In samenspraak met de jeugd zaken organiseren;
- Bespreken van een aantal genoemde wensen: disco, een skeelerbaan en een gezellig jeugdhonk, een pannakooi, een ontmoetingsplaats voor jongeren, een hangplek, een of twee keer per jaar een feest (in de Kamp), survivalbos.

11 Kansen en bedreigingen

(Inventarisatie actiepunten)

Infrastructuur in en om het dorp en de bereikbaarheid.

- Letten op de bereikbaarheid van het dorp mbt de aanleg van de Centrale As
- Aandacht voor bewegwijzering naar dorps huis, sportzaal, haven, sportvelden, industrieterrein, etc.
- Dorpsplattegrond actueel houden.
- Zorg voor straatnaamborden.
- Bereikbaarheid van de Heide handhaven na aanleg Centrale As.

Voorzieningen en mogelijkheden voor ondernemers en bedrijven

- Up to date zijn en blijven wat betreft internetverbindingen (aanleg glasvezel, of andere opties).
- Mogelijkheden creëren voor ambachtelijke bedrijvigheid en kleine ondernemers.
- Meer ruimte bieden voor onderneming/bedrijf aan huis.
- Zorg voor huisvesting van ondernemers.
- Aandacht voor startende bedrijven (mogelijkheden onderzoeken voor een "B-industrieterrein", waarbij ondernemers bij het bedrijf een woning mogen bouwen).

Woonwensen

- Onderzoek naar het ontwikkelen van een dorpsplein bij dorps huis de Kamp.
- Onderzoek naar het realiseren van een "multifunctioneel centrum" door de huidige gebouwen rond het parkeerterrein bij de Kamp te verbinden.
- Realiseren van een representatieve aula bij het dorps huis of mfc.
- De ijsbaan 's zomers gebruiken als skeelerbaan (met asfaltlaag als vloer).
- Betaalbare huur- en koopwoningen, met name voor jeugd en ouderen.
- School behouden.

Energievoorzieningen

- Energieopwekking in eigen dorp, (b.v. hergebruik afvalwater Sonac).

Omgevingsfactoren

- Onderhouden van de "dobbles".
- Wandelpad Tsjerkepad breder (en dus toegankelijker) maken.
- Historische elementen zichtbaar maken.

Betrokkenheid inwoners

- Instellen van de "dorpsvrijwilliger" van het jaar.
- Himmeldei duidelijker kenbaar maken, ook buitengebieden actief betrekken.
- Samenwerking school en (sport)verenigingen stimuleren.
- In samenspraak met de jeugd activiteiten voor hen organiseren.
- Bespreken van genoemde wensen: disco, skeelerbaan, jeugdhonk, pannakooi, hangplek/ontmoetingsplaats, georganiseerd feest, survivalbos.

Veiligheid

- Aandacht voor veranderende verkeersstroom in en om het dorp i.v.m. Centrale As.
- Handhaving verkeersregels zoals 30km-zone (toezicht).

- Parkeerverbod op sommige (onoverzichtelijke) plaatsen.
- Denken om voldoende parkeerplaatsen.
- Vaker en beter snoeien met name langs buitenwegen.
- Sluipverkeer op Bosweg, Joute vd Meerweg en Heerenweg aanpakken.
- Zichtbaarheid van de wijk-/buurtagent.
- Verlichting verbeteren (Susterwei, Lânsbuorren).

Algemeen

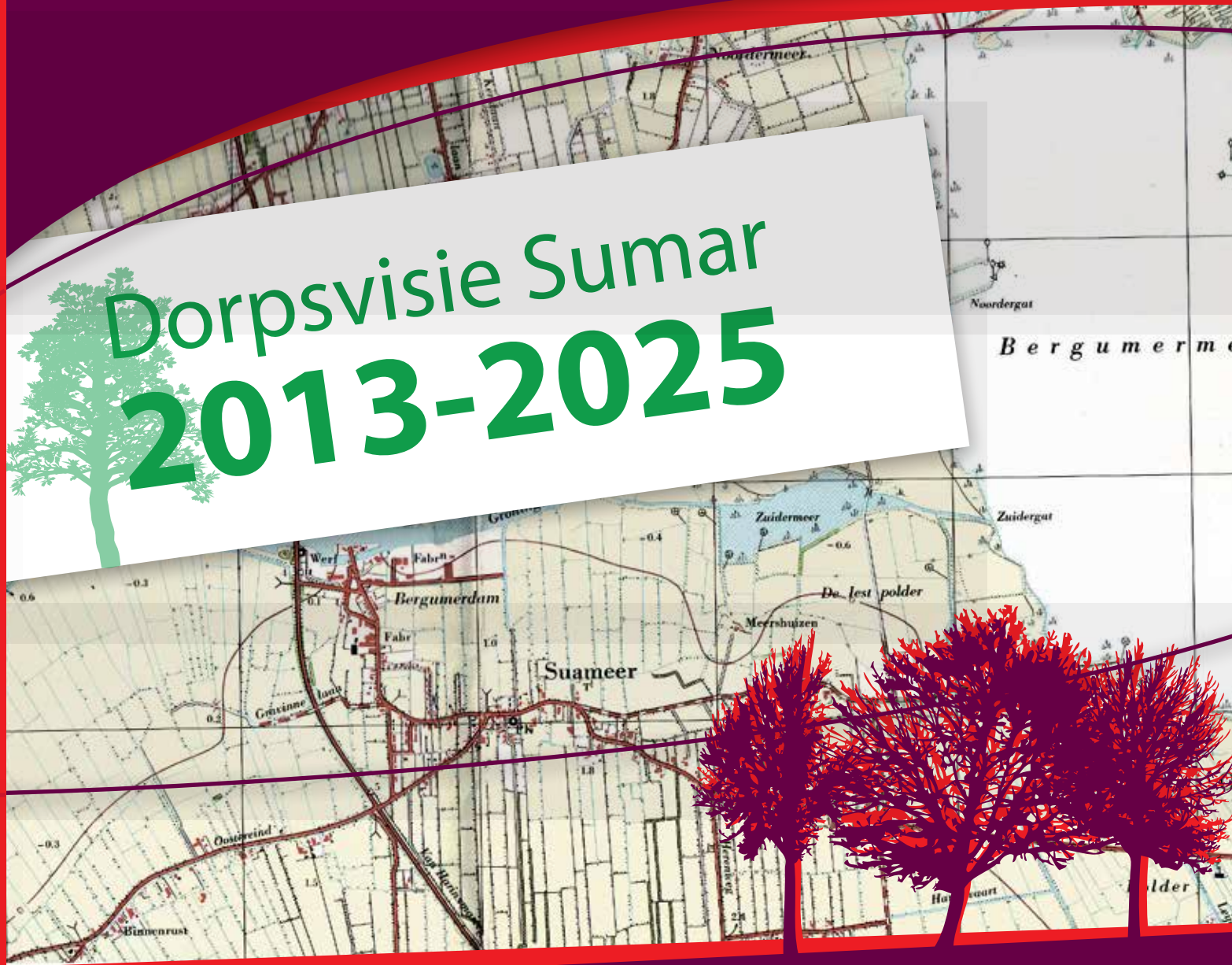
- Inventarisatie (laten) maken van leeftijdsopbouw van de inwoners van het dorp.
- Inventarisatie (laten) maken van de wensen van de inwoners om vraaggericht te kunnen werken.
- Mogelijkheid onderzoeken voor een PIN-automaat in het dorp.

12 Hoe nu verder

Vanuit het proces van de dorpsvisie komt Sumar vooral naar voren als woondorp. Het is een dorp met weinig voorzieningen. De inwoners zien dit over het algemeen niet als een probleem en wonen met plezier in Sumar. Met name het verenigingsleven speelt hierin een belangrijke rol. Om het dorp als woondorp mooi en aantrekkelijk te houden is er een aantal aspecten die verbeterd kunnen worden. Deze zijn in de voorgaande hoofdstukken aan de orde gekomen. Het gaat dan met name om verkeersveiligheid, het realiseren van kleinschalige voorzieningen en het ontwikkelen van een dorpsplein.

Het is de bedoeling dat de diverse aandachtspunten de komende jaren nader worden uitgewerkt. Hiervoor willen we waar nodig werkgroepen opzetten. Dorpsbelang kan en wil dit niet alleen doen! De inzet en bijdrage van betrokkenen en belangstellenden is nodig om de ideeën die in het dorp leven, te realiseren. Daarbij hopen wij ook op goed overleg met de gemeente (het college, raadsleden, onze dorpencoördinator en andere betrokken ambtenaren.)

Sumar, juni 2013

Dorpsvisie Sumar 2013-2025

vereniging voor

Dorpsbelangen Sumar